

Auswärtiges Amt

 WECHANGE

SYNERGY
Sustainable
DEVELOPMENT AGENCY
New Governance Organisation

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ МЕНТОРСТВА ЗЕЛЕНИХ ЕНЕРГЕТИЧНИХ СПІЛЬНОТ

Документ "Методичні рекомендації менторства зелених енергетичних спільнот" призначений для підтримки розвитку та впровадження сталих практик у сфері відновлюваної енергетики. Він надає практичні поради, інструменти та методи для менторів, які спрямовані на організацію та ефективне керування зеленими енергетичними спільнотами. Основна мета документа — сприяти інтеграції інноваційних рішень у енергетичний сектор, підвищувати рівень обізнаності та мотивації учасників спільнот до екологічно відповідального використання енергоресурсів, а також підтримувати розвиток співпраці між різними зацікавленими сторонами.

Документ розроблено межах проєкту 112-Civil Society Energy for Resilient Ukraine 2024.

Виконавець: ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АГЕНЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ "СИНЕРГІЯ"

Дизан: Елеонора Стах

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ "АГЕНЦІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ "СИНЕРГІЯ" висловлює щирю подяку експертам, менторкам, а також донорам, завдяки яким ця розробка стала можливою.

Вострякова В., Рубаненко О., Стах Е. Методичні рекомендації менторства зелених енергетичних спільнот. Вінниця. 2024. 15 с.

ЗМІСТ

01

Визначення напрямку діяльності та цілей енергетичної спільноти.

02

Вивчайте світовий та національний досвід створення енергетичних спільнот

03

Залучайте людей, які могли б підтримати вашу ідею!

04

Визначте перший енергетичний проект для вашої енергетичної спільноти

05

Залучайте до ваших проєктів членів місцевої влади/ муніципалітету

06

Уточніть організаційно-правову форму, бізнес-модель енергетичної спільноти.

07

Збирайте гроші та мобілізуйте фінансування

08

Офіційно створіть свою енергетичну спільноту.

09

Зробіть свій проєкт успішним!

Крок 1. Визначення напрямку діяльності та цілей енергетичної спільноти.

Розставте пріоритети та визначте в якому секторі функціонуватиме ваша енергетична спільнота (сонячна електроенергетика, вітрова енергетика, інше). Звичайно, ваша енергетична спільнота може включати всі ці сектори, але на початку може бути легше зосередитися на одному. Визначте цілі енергетичної спільноти та реалістичні терміни їх досягнення.

Для визначення напрямку діяльності та цілей енергетичної спільноти можливо використати інструмент “Колесо ресурсів”.

Опишіть які ресурси необхідні для створення енергетичної спільноти у вашій громаді? Що вже є? Що потрібно змінити / залучити/ створити?

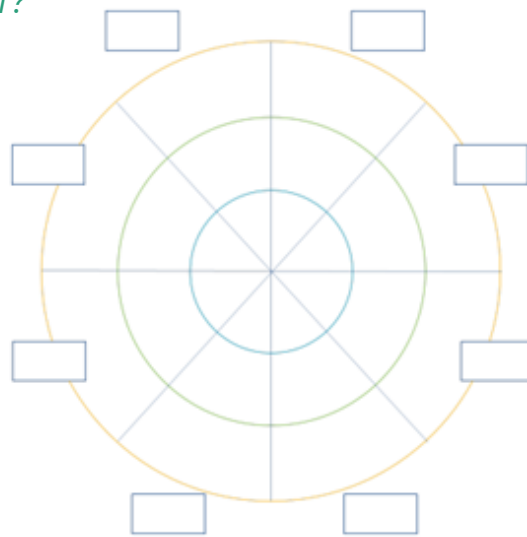

Рис. 1. Колесо ресурсів
Корисні посилання

[Дослідження потенціалу створення спільнот «зеленої» енергетики в Україні](#)

[Приклади формування енергетичних спільнот у світі](#)

Крок 2. Вивчайте світовий та національний досвід створення енергетичних спільнот, використання технологій та концепції проектів.

Зробіть свою енергетичну спільноту успішною завдяки детальному техніко-економічному плануванню. Не хвилюйтеся, вам не обов'язково бути експертом у всьому, але вам варто провести аналіз усіх аспектів функціонування енергетичної спільноти. Саме зараз гарний час, щоб вперше ознайомитись з можливостями фінансування чи правовою базою, з якою вам доведеться працювати.

Використовуйте інструмент для генерації ідей «Ідея на 5», що наведений на рисунку 2.

Ідея на 5 мільярдів € Думайте глобально Ідея сильного впливу	Ідея на 5 € Невеликі доступні рішення Доступні широкій аудиторії	Футуристична ідея Уявіть технології, наукові досягнення, майбутні потреби суспільства.
Ідея зміни системи Подумайте про адвокацію! Як можна змінити систему.	Ідея протилежного ефекту Як можна досягти результатів способами, протилежними звичайним методам	Емоційна ідея Які ідеї викликають у людей емоційний відгук?

Рис. 2. Алгоритм генерації ідей «Ідея на 5»

Корисні посилання

[Бізнес - моделі для активних споживачів електроенергії](#)

[Snails over Teslas: energy communities for a broad energy system transformation](#)

Крок 3. Залучайте людей, які могли б підтримати вашу ідею!

За підтримки спільноти легше досягати своїх цілей і рухатися вперед. Поговоріть з людьми, які могли б підтримати вашу ідею. В ідеалі спробуйте залучити тих, хто...

- будуть підтримувати ваші ідеї та цілі,
- відомі в суспільстві та мають добру репутацію,
- готові витратити частину свого вільного часу на підтримку процесу.

Щоб визначити відповідні групи зацікавлених сформуєте власне коло стейкхолдерів.

Сформууйте список стейкхолдерів, які можуть зацікавитися або вже беруть участь у процесі, залежать від рішення або до інтересів яких дотичне потенційне розв'язання проблеми.

2. Розташуйте стейкхолдерів у відповідних колах

3. Продумайте, які активності допоможуть залучити стейкхолдерів та активності, які допоможуть перемістити людей з одного рівня на інший

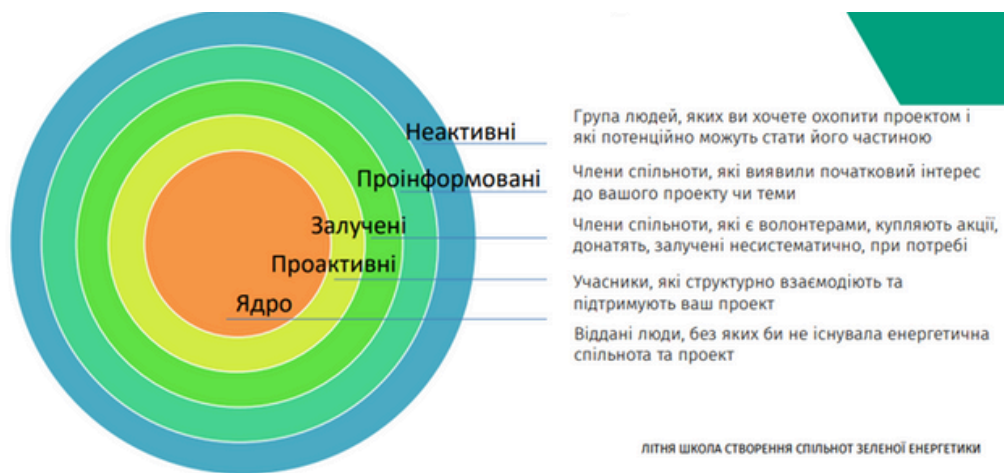

Рис. 3. Коло стейкхолдерів

Корисні посилання

[Посібник «Створення спільнот «зеленої» енергетики в Україні»](#)

Крок 4 Визначте перший енергетичний проект для вашої енергетичної спільноти

Настав час чітко визначити свій проект. Основною метою енергетичних спільнот є створення нових проектів у сфері відновлюваної енергетики чи енергоефективності для зменшення споживання викопної енергії у вашій громаді. Ви можете почати, наприклад, з більшої фотоелектричної установки, що належить громаді, на громадській будівлі, або ви можете зосередитися на створенні невеликої мережі централізованого теплопостачання. Іншою ідеєю може бути проект вітрової енергетики.

Сформуйте свою ідею проекту використовуючи Канву.

Рис. 4 Канва проекту

Корисні посилання

[Проектний дизайн та фандрейзинг проектів](#)

[Матеріали практичного воркшопу з монтування гібридної балконної СЕС](#)

Крок 5. Залучайте до ваших проєктів членів місцевої влади/муніципалітету

Хоча залучення членів муніципалітету, не є обов'язковим для кожного проєкту енергетичної спільноти, наполегливо рекомендується залучати їх і мотивувати підтримувати вас. Якщо вам вдасться залучити муніципалітет як підтримку, багато питань стане легшим, включаючи рекламу, визнання, правові аспекти, виділення земельних ділянок або дахів комунальних установ для фотоелектричних систем тощо.

Сценарій 1 – Муніципалітет, що надає фінансування

Муніципалітет забезпечить видимість, а іноді й невеликі гранти для започаткування енергетичної спільноти

Сценарій 2 – Муніципальний підрядник

Муніципалітет сприятиме наданню послуг, необхідних для енергетичної спільноти

Сценарій 3 – Муніципалітет як партнер енергетичної спільноти

Муніципалітети можуть бути партнерами та співвласниками енергетичної спільноти.

Сценарій 4 – Муніципальне комунальне підприємство. Муніципалітети мають право брати участь в енергетичному співтоваристві та стати членом або акціонером.

Рис. 5 Сценарії залучення муніципалітетів

Корисні посилання:

[National One-Stop-Shop for Energy Communities](#)

Крок 6. Уточніть організаційно-правову форму, бізнес-модель енергетичної спільноти.

Крок за кроком і разом з іншими прихильниками ви повинні прояснити юридичну форму, обов'язки та бізнес-модель вашої спільноти. Вам може знадобитися поговорити з експертами за юридичними, технічними та фінансовими порадами. Настав час детально ознайомитися з нашими розділами законодавства та фінансування, щоб отримати гарний огляд і вибрати найкращі варіанти для свого проекту.

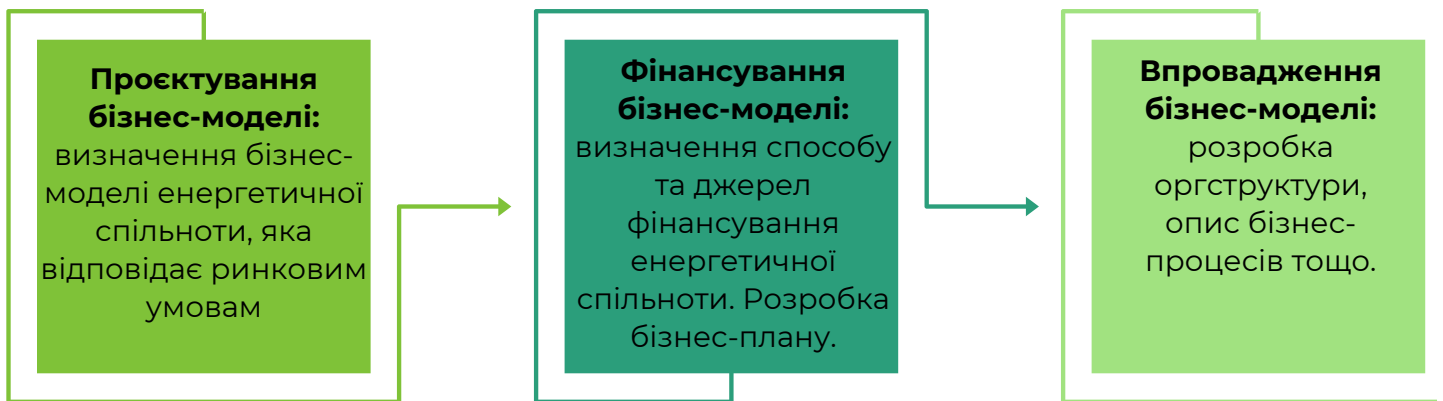

Рис. 6. Етапи формування бізнес-моделі

Корисні посилання:

[Статут енергетичного кооперативу](#)

[Фінансова модель](#)

[Бізнес-планування та фінансове планування](#)

Крок 7. Збирайте гроші та мобілізуйте фінансування

Залучення фінансування для створення нової енергетичної спільноти важливо, оскільки це дозволяє забезпечити стартові ресурси для розвитку екологічно чистих та інноваційних енергетичних рішень, таких як відновлювані джерела енергії. Це також дає можливість місцевим спільнотам активно брати участь у вирішенні енергетичних питань та підвищувати свою стійкість до енергетичних криз.

*Таблиця 1
Інструменти та активності для залучення мешканців та фінансування*

Інструменти залучення	Активності
Особисті розмови (door-to-door)	Особиста зустріч, бесіда, «двері до дверей» метод особистого спілкування, коли представники організації відвідують людей у їхніх домівках.
Публічні зустрічі та форуми	Онлайн і офлайн «бізнес сніданки», «бізнес вечері», круглі столи, фокус групи, фасилітаційні сесії, інформаційні дні, ярмарки
Дні відкритих дверей	Проведення екскурсій на об'єктах, пов'язаних з відновлюваною енергетикою (сонячні електростанції, вітряні парки).
Зовнішня та внутрішня реклама	Стенди та банери, сітілайти, розміщення інформаційних листівок, плакатів у громадських місцях для інформування про проект і бізнес структурах (ресторани, кафе, школи, офіси ОМС та інші громадські заклади)
Роздача інформаційних матеріалів онлайн і офлайн	Брошури, листівки, буклети з детальною інформацією про проект на вулицях, будинках, чатах, меседжерах, скриньках.

Продовження таблиці 1
Інструменти та активності для залучення мешканців та фінансування

Інструменти залучення	Активності
Партнерство з місцевими організаціями	Співпраця з громадськими організаціями, церквами, школами для поширення інформації
Онлайн-інструменти	Вебсайт проекту, соціальні мережі, онлайн-форуми та чати, електронна розсилка, відеоролики.
Цифрові інструменти	Блоги та подкасти: створення блогу або подкасту, присвяченого відновлюваній енергетиці, для поширення інформації та спілкування з аудиторією. Мобільні додатки: розробка мобільних додатків для моніторингу споживання енергії, управління домашньою сонячною електростанцією тощо Віртуальна та доповнена реальність: Використання віртуальної та доповненої реальності для демонстрації роботи відновлюваних джерел енергії.
Конкурси та акції	Проведення конкурсів серед школярів, студентів та місцевих жителів на тему відновлюваної енергетики.
Фандрейзингові активності	Делегація повноважень, спільне прийняття рішень. Систематична комунікація (збори, онлайн-платформи). Визнання та нагороди за активність. Залучення до написання проектів. Пошук інвесторів серед членів спільноти Прес-конференції (прес релізи, прес-анонси)
Мерч	Одяг: футболки, толстовки, бейсболки з логотипом проекту або слоганом. Акcesуари: еко-сумки, чашки, брелоки, значки. Канцелярія: ручки, блокноти, календарі. Продукти харчування: мед, варення, чай з етикеткою проекту (якщо це доречно).

Крок 8. Офіційно створіть свою енергетичну спільноту.

Чи готові ви створити свою енергетичну спільноту? Щиро вітаю! Залежно від бізнес-моделі та передбачуваної правової форми вашого проекту, він може включати різні юридичні кроки. Фундація – ідеальний привід для публічного свята, яке додасть вашій енергетичній спільноті додаткової видимості.

Надихаюча та мотивуюча зустріч	·Лідер громади представляє можливості та переваги енергетичної спільноти
Пландій	·Аналіз потреб, визначення термінів та можливостей укладання угод
Забезпечення громадської підтримки	·Залучення активних членів енергетичних спільнот
Дослідження наявних енергетичних проектів регіону	·Картування наявних та потенційних проектів
Розробка власних проектів	·Аналіз та розробка проектів
Консолідація	·Залучення широкого кола однодумців та партнерів
Фінальний захід	·Заклик до дії

Рис. 7 Методика LICHT

Корисні посилання

Подкаст "ЕНЕРГІЯ
ГРОМАД ДЛЯ СТІЙКОЇ
УКРАЇНИ"

Крок 9. Зробіть свій проект успішним!

Для створення нових енергетичних проектів вам може знадобитися залучити до участі більше громадян. Профілі цільової групи та типи членів окреслюють, як ви можете охопити їх і мотивувати.

Хто Ваша цільова аудиторія		
Яке повідомлення Ви транслюєте		
Яким чином Ви поширюєте інформацію		
Таймлайн		
Заходи щодо забезпечення інклюзії		

Рис.8 Комунікаційний план

Корисні посилання

[Стратегічні комунікації проекту.](#)

